

Дело C-98/22

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда**

Дата на постъпване в Съда:

14 февруари 2022 г.

Запитваща юрисдикция:

Cour d'appel de Paris (Франция)

Дата на акта за преюдициално запитване:

2 февруари 2022 г.

Жалбоподател:

Eurelec Trading SCRL

Ответници:

Ministre de l'Économie et des Finances

Scabel SA

Groupement d'Achat des Centres Édouard Leclerc (GALEC)

Association des Centres distributeurs Édouard Leclerc (ACDLEC)

Кратко представяне на фактическата обстановка и главното производство

- 1 Спорът в главното производство е между, от една страна, ministre français de l'Économie et des Finances (френският министър на икономиката и финансите), и от друга страна, две белгийски дружества: дружеството Eurelec, учредено по белгийското право със седалище в Брюксел, което е център за договаряне на цени и за покупки, създаден от френската група Leclerc и германската група Rewe, както и дружеството Scabel, учредено по белгийското право със седалище в Брюксел, което изпълнява ролята на посредник между Eurelec и френските и португалските регионални центрове за покупки на групата Leclerc. Страни по спора са и две френски предприятия: националният център за покупки на групата Leclerc, който

договаря годишни рамкови договори с френските доставчици („GALEC“) и сдружението на дистрибуторските центрове E Leclerc („ACDLEC“).

- 2 В резултат на разследване, проведено между 2016 и 2018 г., френският министър на икономиката и финансите (наричан по-нататък "министърът") изразява подозрения, че Eurelec прилага в Белгия практики, които вероятно ограничават конкуренцията по отношение на доставчици, установени във Франция. Дружествата Eurelec, Scabel, GALEC и ACDLEC оспорват практиките, за които упреквани.
- 3 Министърът завежда дело срещу тези четири дружества пред Tribunal de commerce de Paris (Търговския съд Париж), за да се установи по-специално, че практиките на тези дружества, които се състоят в това, от една страна, да задължат доставчиците да прилагат белгийското право към сключения договор с цел да ги лишат от възможността да се ползват от императивните разпоредби, предвидени във френския Code de commerce (Търговски кодекс), по-конкретно тези, които позволяват свободно договаряне по договора въз основа на общите условия за продажба на доставчика, и от друга страна, чрез прилагане на организирани и мащабни принудителни мерки, да наложат на доставчиците значително намаляване на „тройната нетна“ цена от предходната година, без никаква насрещна престация, създават значително неравновесие в правата и задълженията на страните.
- 4 С решение от 15 април 2021 г. Търговски съд Париж постановява, че повдигнато от дружествата възражение за липса на компетентност, е допустимо, но е неоснователно. Той отхвърля и исканията им за отправяне на преюдициални запитвания за тълкуване на Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 2012 г., стр. 1) (наричан по-нататък „Регламент Брюксел Ia“). Търговски съд Париж се обявява за компетентен да се произнесе по спазването на член L442-6 (понастоящем L442-11) от Търговския кодекс на френска територия в контекста на спора и насрочва следващо заседание, на което страните да представят становища по същество.
- 5 С декларации от 18 и 21 май 2021 г. дружествата Scabel и Eurelec обжалват това решение пред Cour d'appel de Paris (Апелативния съд Париж).
- 6 Така Апелативният съд Париж (наричан по-нататък „запитващата юрисдикция“) е сезиран с искане да прецени дали френските съдилища са компетентни да разгледат иск, предявен от френските органи срещу дружества, установени в Белгия, за признаване, санкциониране и прекратяване на практики, за които се твърди, че ограничават конкуренцията по отношение на установени във Франция доставчици.

Основни доводи на страните в главното производство относно гражданското и търговското естество на иска на министъра по смисъла на Регламент Брюксел Ia

- 7 Според Eurelec естеството и предметът на иска на министъра, както и доказателствата, използвани от него в подкрепа на този иск, могат да изключат настоящото производство от приложното поле на Регламент Брюксел Ia. В това отношение то припомня, че дори да бъде квалифицирана като повелителна, норма от вътрешното право, приложима към съществото на спора, не може да бъде основание за международната компетентност на френските съдилища.
- 8 Като изтъкват, че понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на член 1 от Регламент Брюксел Ia не може да се тълкува чрез препращане към вътрешното право на държава членка, Eurelec и Scabel поддържат, че по своето естество и предмет искът на министъра спада към упражняването на правомощия на публична власт, което се проявява чрез упражняване на прекомерни правомощия в сравнение с нормите, приложими по общия ред в отношенията между частноправни субекти, поради което спорът не попада в обхвата на гражданските и търговските дела.
- 9 Според тях налагането на глоба по гражданскоправен ред не може да се смесва с правомощията, признати на частноправните субекти, да искат за обезщетение за вреди като компенсация за пряко претърпените от тях загуби, а министърът използва доказателства, получени чрез правомощията на публичните власти, в случая посещения и изземвания в помещенията на ACDLEC и GALEC по силата на член L 450-4 от Търговския кодекс, докато процесуалните възможности, с които разполагат частноправните субекти по член 145 от Code de procédure civile (Гражданския процесуален кодекс), не трябва да се приравняват на правомощията за разследване, с които разполагат публичните органи. В това отношение те твърдят, че всяко физическо или юридическо лице и дори публичноправен субект може да предяви иск на основание член 145 от Гражданския процесуален кодекс, което не е така в случаите по член L 450-4 от Търговския кодекс. Освен това противопоставянето на събиране на доказателства *in futurum*, разпоредено на основание член 145 от Гражданския процесуален кодекс, не представлява нарушение, докато всяко противопоставяне на посещения и изземвания, извършвани от страна на главната дирекция за защита на конкуренцията и на потребителите и за санкциониране на измамите към Ministère de l'Économie et des finances (Министерство на икономиката и финансите), е нарушение, съставляващо противопоставяне на разследване (член L 540-8 от Търговския кодекс).
- 10 Eurelec припомня също, че в решение от 6 юли 2016 г., № 15-21.811, Cour de cassation (Касационният съд) е признал, че по своето естество и предмет искът на министъра е част от правомощията на публичната власт, запазени за министъра.

- 11 Според министъра исканията му попадат в материалното приложно поле на Регламент Брюксел Ia и не е налице трудност при тълкуването, нито разумно съмнение, което да може да обоснове отправянето на преюдициален въпрос, с оглед на отговорите, дадени с решение от 16 юли 2020 г., Movis и др. (C-73/19, EU:C:2020:568), като той счита, че интересът от това запитване не е доказан, докато предполагаемата неприложимост на посочения регламент не води до компетентност на чуждестранния съд.
- 12 Министърът твърди, че както Съдът е посочил в решение от 16 юли 2020 г., Movis и др. (C-73/19, EU:C:2020:568), че „защитата на общия интерес не бива да се смесва с упражняването на правомощия на публична власт“, че разпоредбите на член L 442-6, 1, 2° от Търговския кодекс са императивни по своя характер и са свързани със защитата на френския икономически обществен ред и че той се намесва в защита на общия интерес с цел да бъде наложена глоба по гражданскоправен ред. Според него, тъй като предметът на неговия иск е да се защити френският икономически обществен ред, естествено е разглеждането на този иск да бъде запазено за френския съд, както е посочил Касационният съд в цитираното по-горе решение от 6 юли 2016 г.
- 13 Що се отнася до използването на правомощията му за разследване, той счита, че е необходимо да се разграничи фазата на разследването от тази на съдебното производство, и поддържа, че критерият за приложимост на Регламент Брюксел Ia е използването на тези доказателства, а не начинът на събирането им. В това отношение министърът се позовава на заключението на генералния адвокат Szpunar по дело Movis и др. (C-73/19, EU:C:2020:297, т. 59), като добавя, че по дело Movis упражняването от държавните контролни органи на правомощия по разследване, чрез които стигат до констатации, обосноваващи съдебните им искове, не е възпрепятствало прилагането на Регламент Брюксел Ia. Той отбелязва, че съдията, който се произнася по такива доказателства, никога не се е обявявал за некомпетентен, дори когато става въпрос за чуждестранни дружества, каквито са случаите по дела Apple, Expedia и Booking, и че би било непоследователно да се прилагането на регламента да зависи от естеството на доказателствата.

Накрая той добавя, че искът му е предявен при условия на равнопоставеност по отношение на ответниците, тъй като се урежда от правилата на Гражданския процесуален кодекс, приложими за всички страни в производството, с всички свързани с тях гаранции, и че квалификацията на нарушението и евентуално наложената санкция подлежат на суверенна преценка от сезираните съдилища.

Кратко изложение на мотивите за запитването

- 14 Министърът основава иска си на член L 442-6, I, 2° от френския Търговски кодекс в редакцията му предхождаща Ordonnance n° 2019-359 du 24 avril 2019 portant refonte du titre IV du livre IV du Code de commerce (Наредба № 2019-359 от 24 април 2019 г. за преработване на дял IV от книга IV на Търговския кодекс), която в член 2 ги заменя с разпоредбите на член L 442-1, I, от същия кодекс.
- 15 Член L 442-6 (предишен) от Търговския кодекс предвижда: „Всеки производител, търговец, индустриалец или лице, вписано в търговския регистър, носи отговорност и е длъжен да възстанови всички причинени, когато:
- [...]
- 2° налага или се опитва да наложи на търговски партньор задължения, които водят до значително неравновесие в правата и задълженията на страните.
- [...]
- III. Искът се предявява пред компетентния граждански или търговски съд от всяко заинтересовано лице, от прокуратурата, от министъра, отговарящ за икономиката, или от председателя на Autorité de la concurrence (Орган за защита на конкуренцията), когато последният установи по повод на случаите, попадащи в неговата компетентност, практика, посочена в настоящия член.
- [...]“.
- 16 Дружествата, срещу които е заведено делото, оспорват компетентността на френския съд да разгледа иска на министъра срещу двете белгийски дружества. Следователно въпросът в случая е да се прецени дали съдът на държавата членка е компетентен да разгледа иск, предявен от органите на тази държава срещу дружества, установени в друга държава членка, за признаване, санкциониране и прекратяване на практики, за които се твърди, че ограничават конкуренцията по отношение на установени в друга държава членка доставчици, в случая Франция.
- 17 Приложим ли е Регламент Брюксел Ia, който предвижда в член 1, параграф 1: „Настоящият регламент се прилага по граждански и търговски дела, независимо от естеството на съда или правораздавателния орган. Той не обхваща, по-специално, данъчни, митнически или административни дела, нито отговорността на държавата за действия или бездействия при упражняването на държавна власт (acta iure imperii)“?.
- 18 Според Съда (решение от 16 юли 2020 г., C-73/19, EU:C:2020:568), член 1, параграф 1 от Регламент Брюксел Ia трябва да се тълкува в смисъл, че

попада в обхвата на съдържащото се в тази разпоредба понятие „граждански и търговски дела“ производство между органите на една държава членка и установени в друга държава членка търговци, в което тези органи искат главно да се констатира наличието на нарушения, а именно, нелоялни търговски практики, които според тях са неправомерни, и да се разпорежи прекратяването им, както и в допълнение, да се постановят мерки за разгласяване и да се наложи имуществена санкция.

19 В решение *Movic* Съдът посочва:

- в точка 33, че понятието „граждански и търговски дела“ трябва да се разглежда като самостоятелно понятие, което следва да се тълкува, от една страна, в зависимост от целите и системата на същия регламент, и от друга страна, в зависимост от общите принципи, които произтичат от всички национални правни системи,
- в точка 34, че необходимостта да се гарантира доброто функциониране на вътрешния пазар, както и, в интерес на хармоничното упражняване на правосъдието, да се избегне в държавите членки да се постановяват противоречиви съдебни решения, изисква понятието „граждански и търговски дела“ да се тълкува широко,
- в точка 35, че многократно е постановявал, че макар някои спорове между органи на публичната власт и частноправни субекти да могат да попаднат в приложното поле на Регламент Брюксел Ia, това не се отнася за случаите, когато действията на органа на публична власт са свързани с упражняването на публична власт,
- в точка 36, че проявлението на правомощия на публична власт от една от страните по спора, поради това че последната упражнява власт, простираща се отвъд нормите на общото право, приложими към правоотношенията между частноправни субекти, изключва такъв спор от „гражданските и търговски дела“ по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент Брюксел Ia,
- в точка 37, че за да се определи дали даден въпрос попада в приложното поле на понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент Брюксел Ia, а оттам и в приложното поле на този регламент, следва да се установи какво е правоотношението между страните по спора и неговия предмет, или, алтернативно, да се разгледат основанията и условията за предявяване на иска,
- в точка 57, че само ако поради това че е използвал определени доказателства, орган на публичната власт не се намира конкретно в същото положение като частноправен субект в контекста на аналогичен спор, би следвало да се приеме, че в дадения случай такъв орган е използвал правомощия на публична власт,

- в точка 59, че в това отношение от информацията, с която разполага Съдът, не следва, че във висиящото пред запитващата юрисдикция производство белгийските органи са използвали по какъвто и да било начин доказателства, получени чрез техните правомощия на публична власт, което евентуално трябва да се провери от запитващата юрисдикция.
- 20 Запитващата юрисдикция си задава въпроса дали разрешението, дадено в това съдебно решение, може да се приложи към предявения от министъра иск относно значително неравновесие, с който се цели да се установи наличието на ограничаваща конкуренцията практика. Тя счита, че за да се отговори на този въпрос, е необходимо искът, предявен от министъра по-специално срещу двете белгийски дружества, да се разгледа през призмата на френската система.
- 21 Съгласно член L 442-6 (предишен) от Търговския кодекс, докато претърпялото вреди лице може да претендира обезщетение за причинените от разглежданите практики вреди и да поиска прекратяване на практиката или обявяване на недействителност на клауза, министърът и прокуратурата могат да поискат само извършителят да бъде осъден да заплати глоба, наложена по гражданскоправен ред.
- 22 Наред с факта, че министърът, който предприема действия в името на общия интерес, не е длъжен да обосновава своя правен интерес от предявяване на иска и правото му на иск е квалифицирано като самостоятелно съгласно посоченото по-горе решение на Касационния съд от 6 юли 2016 г., министърът може да използва правомощията си за разследване.
- 23 В настоящия случай министърът представя доказателства, които е събрал в помещенията на ACDLEC и GALEC в съответствие с разпоредбите на член L 450-4 от Търговския кодекс, които му позволяват да извършва чрез овластени за тази цел представители на Органа за защита на конкуренцията посещения на всяко място и да изземва документи и всякакви носители на информация. Събраните по този начин доказателства обаче се подчинени на принципа на състезателното начало в гражданското производство.
- 24 За сравнение, при събирането на доказателства частноправните субекти не се ползват от тези правомощия, а от събиране на доказателства *in futurum*, което може да бъде разпоредено на основание член 145 от Гражданския процесуален кодекс по искане на всяко физическо или юридическо лице, дори публичноправно, като например разпореждане за представяне на документи, назначаване на експертиза и обезпечителни запори и възбрани от съдебен изпълнител. Тези мерки за събиране на доказателства могат да бъдат получени при поискване, т.е. извън условията на състезателност, когато се докаже необходимостта от тях.
- 25 Освен това противопоставянето на събиране на доказателства *in futurum*, разпоредено на основание член 145 от Гражданския процесуален кодекс, не

представлява нарушение, докато всяко противопоставяне на посещения и изземвания, извършвани от овластени за тази цел служители, е нарушение, съставляващо противопоставяне на разследване.

- 26 Поради това запитващата юрисдикция иска да се установи дали, както е в настоящия случай, когато министърът използва специфичните си правомощия за разследване, за да установи наличието на практики, които водят до значително неравновесие в правата и задълженията на страните, и иска от съда да наложи глоба по гражданскоправен ред, за да ги санкционира, той използва правомощие на публичната власт при предявяването на своя иск, което може да го изключи от приложното поле на Регламент Брюксел Ia, тъй като не попада в обхвата на гражданските и търговските дела.
- 27 При това положение, като се има предвид специфичният характер на иска на министъра във френския вътрешен правен ред, налице е основателно съмнение дали искът, предявен от министъра в настоящия случай, попада в материалното приложно поле на Регламент Брюксел Ia, приложим по „граждански и търговски дела“, така че да обоснове преюдициалното запитване, предвидено в член 267ДФЕС.
- 28 Запитващата юрисдикция спира производството и отправя до Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли понятието „граждански и търговски дела“, дефинирано в член 1, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, да се тълкува в смисъл, че включва в приложното си поле прилагането на иска — и постановления по него съдебен акт — i) предявен от френския министър на икономиката и финансите на основание член L 442-6, I, 2° (предишен) от френския Code de commerce (Търговски кодекс) срещу белгийско дружество, ii) за установяване и прекратяване на ограничаващи конкуренцията практики и за налагане на глоба по гражданскоправен ред на предполагаемия извършител за тези практики, iii) въз основа на доказателства, получени чрез специалните му правомощия за разследване?“.